

محترمه خرنوال طوبی هاشمی
عضو هیئت تحریر ا.س.ح.ا.

نقش انسان‌های مثبت‌اندیش، نیک سیرت و کمک‌رسان در تقویت

بنیادهای اخلاقی و اجتماعی جامعه

در جوامع بشری، گروهی از افراد با نیت پاک، اندیشه‌ای مثبت و روحی پر از مهر و شفقت، در مسیر خدمت‌رسانی به دیگران گام برمی‌دارند، بی‌آن‌که چشم‌داشتی مادی یا اجتماعی داشته باشند. این افراد، با دل‌های پاک و رفتار بی‌ریا، ستون‌های ناپیدای جامعه‌اند که در تحکیم اخلاق عمومی، ترویج همدلی و حفظ همبستگی اجتماعی نقش تعیین‌کننده دارند. درین نوشتار به بررسی جایگاه و تأثیر این اشخاص از دیدگاه علمی، اجتماعی و اخلاقی پرداخته می‌شود:

مثبت‌اندیشی : نگاهی آگاهانه به مشکلات

مثبت‌اندیشی، صرفاً نگرشی خوش‌بینانه نیست، بلکه یک توانمندی روانی برای مواجهه منطقی و امیدمحور با چالش‌های زندگی است.

دکتر مارتین سلیگمن (Martin Seligman)، بنیان‌گذار روان‌شناسی مثبت‌گرا، در تحقیقات خود تأکید می‌کند که مثبت‌اندیشی نه‌تنها سبب افزایش سلامت روانی می‌گردد، بلکه عملکرد اجتماعی و فردی را نیز بهبود می‌بخشد، در کتاب خود «شادی واقعی» می‌نویسد:

«افراد خوش‌بین، با تمرکز بر فرصت‌ها به‌جای تهدیدها، زمینه‌ساز ایجاد جامعه‌ای با ثبات و نوآورتر می‌گردند.»

از این منظر، انسان‌های مثبت‌نگر، به‌عنوان بازیگران کلیدی، نقش سازنده‌ای در کاهش تعارضات، گسترش تفاهم و تحکیم فضای اعتماد عمومی ایفا می‌کنند.

دل و نیت پاک : بُعد معنوی خدمت اجتماعی

در بُعد اخلاقی، آنچه خدمت‌رسانی را ارزشمند و ماندگار می‌سازد، «خلوص نیت» است. انسان‌هایی که دل پاک دارند، از کینه، خودخواهی، ریا و منفعت‌طلبی فردی رهایی یافته‌اند. حضرت علی (ع) در این باره می‌فرمایند:

«هرگاه نیت پاک گردد، کردار نیز پاکیزه خواهد بود.»

تاریخ علم و خدمت اجتماعی، سرشار از نمونه‌هایی است که با نیت خالص، به رفاه و نجات دیگران کوشیده‌اند. ماری کوری، دانشمند شهیر فرانسوی، در شرایط سخت اقتصادی و محدودیت‌های اجتماعی، تحقیقات خویش را نه برای نام‌آوری بلکه برای کاهش درد و رنج انسان‌ها انجام داد و هرگز از دانش خود بهره تجاری نبرد.

کمک‌رسانی بی‌ریا : الگوی انسانی در عمل

کمک‌رسانی، زمانی دارای ارزش عالی اخلاقی می‌گردد که از سر صداقت و بدون طلب پاداش صورت گیرد. آلبرت شوایتزر (Albert Schweitzer)، فیلسوف و طبیب آلمانی، که بخش اعظم عمر خود را صرف درمان بیماران در آفریقا نمود، معتقد بود:

«ارزش زندگی انسان، در خدمت صادقانه به دیگران تجلی می‌یابد.»

در جوامع مدرن، این نوع کمک‌رسانی بی‌ریا، نه تنها نیرویی برای ترمیم آسیب‌های اجتماعی است، بلکه می‌تواند الگویی عملی برای اخلاق حرفه‌ای در عرصه‌های مختلف، از جمله نهادهای حقوقی، پزشکی، آموزش و دولت‌داری، فراهم سازد.

تأثیر اجتماعی و حقوقی این اشخاص

نقش انسان‌های دل‌پاک و کمک‌رسان، در بخش حقوقی و اجتماعی بسیار گسترده‌تر از تصور عمومی است. در ساختار عدالت اجتماعی، چنان افرادی با تقویت فرهنگ مسئولیت‌پذیری، مدارا و رعایت حقوق دیگران، زمینه‌ساز اجرای بهتر قوانین و کاهش تخلفات می‌شوند. آنان با رفتار مسئولانه خود، مفاهیمی چون «حقوق بشر»، «عدالت» و «منافع عامه» را نه در قالب شعار، بلکه در میدان عمل ترویج می‌دهند.

نتیجه‌گیری:

در عصر حاضر که جامعه با بحران‌هایی چون فردگرایی افراطی، بی‌اعتمادی و فاصله‌های طبقاتی مواجه است، حضور افراد مثبت‌اندیش، نیک‌سیرت و کمک‌رسان، نعمتی بی‌بدیل است. اینان همان رهبران اخلاقی خاموشی‌اند که گرچه در سکوت عمل می‌کنند، اما اثرشان در جان جامعه حک می‌گردد. پاس‌داشت و الگوبرداری از این گروه، برای بازسازی سرمایه اجتماعی و نهادینه‌سازی ارزش‌های انسانی، ضرورتی انکارناپذیر است.

=====

منابع و مراجع:

1. Seligman, Martin E. P. Authentic Happiness. Free Press, 2002.
2. Schweitzer, Albert. Out of My Life and Thought. Henry Holt and Company, 1949.
۳. نهج البلاغه، کلمات قصار حضرت علی (ع)، شماره ۴۵.
۴. زندگینامه ماری کوری، دایره‌المعارف بریتانیکا، ۲۰۲۳.